

Ю. Є. Борисова

аспірантка кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

ДЕЛІКТНЕ ПРАВО США (ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ)

У США деліктне право є самостійною галуззю права. Правове регулювання деліктних відносин у цій країні віднесено до компетенції штатів. При цьому найважливіші правові положення про деліктну відповідальність випливають із загального права і майже не мають відмінностей у різних штатах. •

У США існує визначене «ставлення» загального права до законодавчих актів. Воно відмінне від прийнятого у більшості «країн цивільного права». Судді, спираючись на загальне право, розглядають законодавчі акти як такі, що містять специфічні норми права, що можуть застосовуватись тільки у чітко визначених випадках. Усі інші ситуації, не передбачені законодавчими актами, мають розглядатись з позицій загального права [1, с. 54].

Основним джерелом правового регулювання деліктних відносин у США є судова практика. Суди можуть вносити зміни до існуючих положень деліктного права і навіть створювати нові склади деліктів. Спеціального закону, у якому були б зібрані всі норми про делікти, у законодавстві штатів і федерації не існує. У законах, що регулюють окремі види діяльності, встановлюється відповідальність за порушення тих або інших положень закону. Як приклад можна назвати федеральні акти: Закон про відповідальність за заподіяння шкоди власниками й фрахтувальниками пасажирських суден від 6 листопада 1966 р., Закон про фонд відшкодування збитку рибалкам від 30 червня 1982 р., Закон про відповідальність за шкоду, заподіяну азбестовмісними матеріалами, від 22 жовтня 1986 р., Закон про компенсації за збиток від ядерної радіації 1990 р. та ін. [2, с. 312].

Чинне законодавство не містить визначення поняття «делікт», а також норм і принципів, що кваліфікують ті або інші

дії як такі. Не розроблені в законодавстві й критерії приналежності цивільного правопорушення до того або іншого виду деліктів.

Залежно від ступеня вини делікти традиційно поділяються на три види: умисні; правопорушення через недбалість; правопорушення без наявності прямої вини.

Одним із найстаріших деліктів загального права є порушення володіння (*trespass*). Виділяють три його різновиди: 1) *trespass to land* — порушення володіння землею (діями, що тягнуть за собою деліктні зобов'язання в цьому випадку, є: вступ на землю або в будову, що перебувають у володінні потерпілого, без достатніх підстав; відмова покинути цю землю або будову; розміщення або переміщення (кидання) на землю власника яких-небудь предметів); 2) *trespass to chattels* — порушення володіння рухомим майном (неправомірне поводження виражається у: неправомірному позбавленні власника його речей; неправомірному користуванні чужими речами; виконанні дій, що заподіюють збиток чужій рухомості); 3) *trespass to person* — порушення недоторканності особи або в сучасній інтерпретації «навмисне втручання в справи особи» (заподіяння шкоди виражається у фізичному насильстві, погрозі фізичного насильства, незаконному позбавленні волі).

Ще одним цікавим деліктом є шкідливість (*nuisance*), під якою розуміється дія або недогляд, що призведе до втручання, занепокоєння або неприємностей для особи при реалізації нею прав, що належать їй як члену суспільства (публічна шкідливість), або прав власності, володіння землею або яких-небудь сервітутних прав, що належать їй у зв'язку з володінням землею (приватна шкідливість)». До публічної шкідливості належать дії, що стосуються інтересів суспільства взагалі. Приватна шкідливість стосується можливості власника або будь-якого сумлінного власника титулу нормально, без перешкод користуватися своєю нерухомістю.

Література

1. Верхем В. Вступ до права та правової системи США [Текст] / В. Верхем. — К. : Україна, 1999. — 554 с.

2. Основные институты гражданского права зарубежных стран. Сравнительно-правовое исследование / Под рук. Залеского В. В. — М. : НОРМА, 1999. — 646 с.